

Színműhely

Készségfejlesztő játékok, szöveg- és képalkotás
(magyar, testnevelés, kreatív szövegalkotás,
vizuális kultúra)

Miről szól ez
a tanegység?

A színek május végén, nyár elején erősebbek, tele vannak fénnel és játékkal, dinamikával. Erre épülnek érzékszervi, mozgásos és képzeletjátékaink, valamint a szöveg- és képalkotó tevékenység, mindvégig a színekre fókuszálva.

Áttekintő vázlat

2.1 Szín-játékok

2.1a Színmozgás

Színkereső

Szürke farkas (színcápváltozat)

Szín-házás fogó

2.1b Színnyelv

Milyen színt visz a kis hajó?

Színes párbeszéd

Színsoroló

2.2 Színműhely

Színes ujjak

Krétakirálylány

Képalkotás – műhelymunka

Előkészületek

A szabadtéri és nyelvi játékokat azonos helyszínrre is tervezhetjük, ha megoldható, hogy az udvaron vagy a parkban telepedjünk le a beszélgetéshez, olvasáshoz, nyelvi játékokhoz.

Az ujjfestést és aszfaltrajzot is szervezhetjük az udvaron, egymáshoz közel. Készítsünk elő hozzá annyi eszközt, hogy választható legyen mindkét tevékenység! Az ujjfestéshez gondoskodjunk munkaruháról, munkakötényről, amelyet összekenehetnek festékekkel a gyerekek! (Jelezzük előre a szülőknek a maszatos tevékenységet!)

2. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Lackfi János: Színezős

Miklya Zsolt: Színrejtő

Balázs Imre József:

Nyári rajz

Gimesi Dóra:

Krétakirálylány (részlet)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Füzet, íróeszköz

Szürke sapka

Rajzlap, ujjfesték,

mosdótál/vödör, munka-

kötény/ruha

Színes aszfaltrétra

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Szín-játékok

2.1a Színmozgás

Bevezetésként játsszunk színekkel kapcsolatos érzékszervi és mozgásos játékokat!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Színkereső, színfelismerő és képzeletjáték nagymozgással, majd nyelvi és versmozgással, szövegalkotással.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Érzékszervi és mozgásos játékok: színfelismerés, színfogó

Nyelvi játékok: szógyűjtés azonos színekkel; színkereső, párbeszédversolvasás; vershallgatás, képzeletjáték, szín-soroló szövegalkotás

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHÉZ A FELADATHOZ?

Szürke sapka

Színkereső

Kiválasztunk egy „tarka” játékterepet a szabadban, de játszhatjuk a teremben is. Egyszerű színek neveit mondjuk véletlenszerűen változtatva a gyerekeknek (hatos színek színei, fekete, fehér, szürke, barna). A színnevet hallva mindenki megérint valahol egy tárgyat, növényt a játéktéren, amelyen az adott szín látható. (Lehetőleg a szín helyén, de ha magasban van, akkor a szín alatt.)

A játék fokozatai:

- bárki és bármi (a gyerekeken lévő ruha is) megérinthető,
- egy dolgot csak egy gyerek érinthet meg,
- a gyerekeken lévő ruhák nem érinthetők meg,
- aki színhely nélkül marad, kiesik a játékból.

Szürke farkas (színcápaváltozat)

Kijelöljük a játékterületet, amelynek két szélén egy-egy vonalat húzunk. A vonalak közé áll a fogó, a „szürke farkas”, fején egy szürke sapkával. A „színesek” az egyik vonal mögött tartózkodnak. A farkas egy színt kiált (erre a színre fáj a foga), mire azok, akiknek a ruháján látható a szín, átszaladnak a túlsó vonal mögé.

A farkas közben igyekszik valakit elkapni a „színesek” közül. Akit elkapott, kiáll.

A játék hasonlóan folytatódik, egy új színnel, most már valószínűleg mindkét vonal mögöl lesznek átfutók. Addig játszhatunk, míg valaki egyedül marad játékban a „színesek” közül.

Szín-ház fogó

Egyszerű házas fogó, amikor a ruhaszín a ház. Ha valaki a menekülők mögöl megállva olyan színt kiált, ami a ruháján rajta van, nem lehet megfogni. Csak akkor érvényes a ház, ha jó színt mond. Olyan színt sem mondhat, amilyen a játékban már elhangzott (tehát egy szín csak egyszer lehet ház). A házban csak rövid ideig tartózkodhat, amint kiváltja valaki (ráüt a vállára), futnia kell tovább.

Játékfokozat: ruhaszín helyett virág- vagy gyümölcsnevet kell mondani, és le kell guggolni. Csak a ruha színeinek megfelelő színű virág vagy gyümölcs nevét mondhatja.

2.1b Színnyelv

Nyelvi játékokkal folytassuk a műhelymunkát!

Milyen színt visz a kis hajó?

A *Mit visz a kis hajó?* című játék színes változata. Megkérdezzük a gyerekektől: „Milyen színt visz a kis hajó?” Aztán sorolunk három dolgot (bármit vihet): például citromot, napot, tulipánt... A gyerekeknek folytatni kell a sort olyan dolgokkal, amelyek ilyen színűek lehetnek, de a szín nevét nem mondjuk ki addig, amíg valaki el nem téveszti, vagy el nem fogynak a színes dolgok. A tévesztőnek eláruljuk a szín nevét. Majd másik színnel folytatódhat a játék.

Színes párbeszéd

Olvassák el a gyerekek önállóan [Lackfi János Színezős](#) című versét, és húzzák alá a színneveket! Majd párban készüljenek fel párbeszédre úgy, hogy egyikük mondja a színnevet (névelővel, kötőszóval együtt, lásd az aláhúzott részeket), a másik mondja a színes tárgy nevét és a hozzá kapcsolódó szavakat!

A kiscsibe sárga,
A sok szöcske zöld,
A fa kérge barna,
Fekete a föld.

Narancs a Nap este,
A hold színezüst,
Rózsaszín a szegfű,
És szürke a füst.

Fehérek a felhők,
Néha feketék,
Lila, kék vagy bordó
A tenger, az ég.

Pirosan világít
Földben a retek,
De csak akkor látszik,
Hogyha kiszeded.

Hallgassuk meg néhány vállalkozó páros színes párbeszédét!

Színsoroló

A gyerekek hunyják le a szemüket, el is takarhatják, vagy leborulhatnak a padra. Maradjanak éberek, és képzeljék el a színsoroló vers képeit! Olvassuk el lassan, tagoltan [Miklya Zsolt Színrejtő](#) című versét!

Nyissák ki a gyerekek a szemüket, és mesélik el, mit láttak! Egy gyerek csak egy szín képeiről meséljen!

Beszélgük meg, ha egy kifejezés problémás vagy félreérthető! Például mit jelent piros vérben ébredni? Amikor a nap felkel, vérvörös. A nappal együtt ébredni: piros vérben ébredni.

Alkossunk saját színsorolót, amely hasonlóan kezdődik, és a színek nevével folytatódik, de a továbbiakat a gyerekek fűzik hozzá (rímekre nem kell törekedni)!

Narancs színnel álmodtam...

Piros...

Bíbor...

Lila...

Kék...

Zöld...

Sárga...

Közös szövegalkotás után önállóan vagy párban is alkothatnak a gyerekek színsorolót írásban. Az írott változat lehet rímes-ritmikus vagy csak ritmikus vers, és lehet meseszerű próza is.

Vedd figyelembe!

Biztosan lesz, aki észreveszi, hogy ezek a szivárvány színei. Erősítsük meg, hogy így van, és megmutathatjuk a színeket a színekörön is.

2.2 Színműhely

Év közben sokat rajzoltunk, festettünk, kollázsképeket is készítettünk, ezek már ismert technikák. Most két olyan képalkotó technika kerül elő, amelyeket inkább jó időben, szabadabb körülmények között végezhetünk, iskolai keretek között nehezebb megszervezni. De azért semmi sem lehetetlen.

Színes ujjak

Olvassák el a gyerekek [Balázs Imre József Nyári rajz](#) című versét, és figyeljék meg, milyen módon készül a kép! Mire van szükség ehhez? Mire szolgál a munkakötevény? Mihez kell a jökedv?

Mi került a képre? Miért van a macska is „munkaruhában”?

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Szabadtéren, illetve kötetlenebb körülmények között alkalmazható képalkotó technikák megismerése szövegeken keresztül, majd tapasztalati úton.

JEGYZETEIM

Krétakirálylány

Olvassuk el *Gimesi Dóra Krétakirálylány* című meserészletét is, és figyeljük meg, hogyan készül a rajz! Mi kell hozzá? Milyen színekre van szükség? Milyen képet rajzolt Kisémma ezekkel a különleges színekkel? Milyennek képzelitek Ezerszépségű Tilla-Lillát? Milyen mese illene hozzá? (Mesét is alkothatunk közösen, ha van hozzá kedv és idő.)

Képalpalkotás – műhelymunka

A gyerekek válasszanak technikát a fenti két lehetőség közül, és készítsék el a csíkos munkaruhás macska vagy Ezerszépségű Tilla-Lilla képét!

A témán lehet módosítani: készülhet tarka munkaruhás cicáról és Ezererejű Lalla-Talláról is kép.

Végül nézzük meg egymás munkáit, és meséljük a képekről!

Vedd figyelembe!

Balázs Imre József *Nyári rajz* című verse Weöres Sándor *A tündér* című versének időmértékes ritmusára íródott, illetve annak variációja (fél hexameter sorokból áll). Érdekes ritmizálva is felolvasni.

Ujjal festek a lapra, -- - U U - <u>U</u>	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá
Nincs ecset, és Anya hagyja. - U U - U U - <u>U</u>	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá
Látszik a munkakötényen, - U U - U U --	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá
S látszik a kedvem a képen. - U U - U U --	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá
Színes a nyári szivárvány, - U U - U U --	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá
Fenn ül a macska a nyárfán, - U U - U U --	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá
Csíkos a munkaruhája, - U U - U U - <u>U</u>	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá
Abban mászik a fára. -- - U U - <u>U</u>	tá-ti-ti tá-ti-ti tá-tá

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vers, mese olvasása, értelmezése, beszélgetés (mesealkotás)
Képalpalkotás választható technikával: ujjfestés, aszfalrajz
Bemutató, beszélgetés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap, ujjfesték, mosdótál/vödör, munkakötény/ruha
Színes aszfaltkréta

